

Dnro XXXX/XXX/XXXX

**VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIIRIN U-SAIRAALAN KORVAAVA RAKENTAMINEN
JUNARADAN PÄÄLLE TURUN KUPITTAALLA,**

RAKENTAMISEN AIKAA KOSKEVA SOPIMUS

1 Sopimuksen osapuolet

Liikennevirasto
PL 33
00521 Helsinki
Y-tunnus 1010547-1

ja

Turun kaupunki (jäljempänä Kaupunki)
PL 11
20101 Turku
Y-tunnus 0204819-8

sekä rakennushankkeeseen ryhtyvänä (rakennuttajana, myös työturvallisuusmielessä
VNa 205/2009 2 §)

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri (jäljempänä VSSHP)
PL 52
20521 Turku
Y-tunnus 0828255-9

2 Yhteyshenkilöt

Liikenneviraston yhteyshenkilö: Jarmo Nirhamo
Puhelin: 040 502 5357
Sähköposti: jarmo.nirhamo@liikennevirasto.fi

Turun kaupungin yhteyshenkilö: Jouko Turto
Puhelin: 02 262 4536
Sähköposti: jouko.turto@turku.fi

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin yhteyshenkilö: Timo Seppälä
Puhelin: 02 313 3114
Sähköposti: timo.seppala@tyks.fi

3 Sopimuksen voimassaoloaika

Tämä sopimus tulee voimaan osapuolten allekirjoituksin ja on voimassa tunnelin ja radan sekä niiden rakenteiden käyttöönottoon asti.

Käyttöönotto tapahtuu Liikenneviraston menettelyjen mukaan. Käyttöönotto käsittää rataan ja rautatiejärjestelmään liittyvät tarkastukset, lausunnot (ISA, NoBo, pelastusviranomaiset), muut menettelyt, tarvittavien dokumenttien ja rekisteritietojen laadinnan ja käyttöönottoon liittyvät viranomaisluvat.

Tunnelin ja radan sekä niiden rakenteiden käyttöönotto todetaan urakkasopimuksen mukaisessa vastaanottokatselmuksessa, johon sopijapuolten yhteyshenkilöt nimeävät edustajansa. Vastaanottokatselmuksesta laaditaan pöytäkirja.

Hankkeeseen kuuluva rakennuksen rakentaminen kannen päälle jatkuu tämän sopimuksen voimassaolon jälkeen. Tähän kuuluvista vastuista sovitaan hankesopimuksessa tarkoitetussa käytönaikaisessa sopimuksessa.

4 Sopimusten pätevyysjärjestys

Sopimusten pätevyysjärjestys:

1. Hankesopimus, allekirjoitettu Kaupungin ja Liikenneviraston välillä X.X.2016
2. Tämä sopimus

5 Määritelmä

Tässä sopimuksessa käytetyt määritelmät ja termit on määritelty ensisijaisesti Hankesopimuksessa ja toissijaisesti ”Radanpidon turvallisuusohjeissa” (jäljempänä TURO, Liikenneviraston ohjeita 6/2015).

Lisäksi sopimuksessa käytetään seuraavia määritelmiä:

Rautatiealue (TURO)

Ratatyön suojaulottuma (TURO)

Radanpito (TURO)

Rautatieliikenne

Liikenteenohjaus (rautatie) (TURO)

Käyttökeskus (TURO)

Rataverkon haltija eli radanpitäjä (TURO)

Rakennuttaja (työturvallisuus) (TURO)

Sähkörata (TURO)

Ryhmityskaavio (TURO)

Ratatyö (TURO)

Turvamiesmenettely (TURO)

Muu rautatiealueella tehtävä työ (TURO)

TURO (TURO)

NoBo (määritelty lainsäädännössä)

ISA (määritelty lainsäädännössä)

DeBo (määritelty lainsäädännössä)

6 Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Tämä sopimus perustuu edellä kohdassa 4 mainittuun Hankesopimukseen.

Tämän sopimuksen tarkoituksena on tehdä hankesopimuksessa sovitun Hankkeen toteuttaminen mahdolliseksi siten, että radanpidon ja rautatieliikenteen toimintaedellytykset, häiriöttömyys ja turvallisuus varmistetaan sekä rakentamisen että käytön aikana.

Tässä sopimuksessa sovitaan tähän Hankkeeseen kuuluvan suunnittelun ja rakentamisen ehtoista ja rakentamisen aloittamisesta.

Sopimuksen kohde, erityisesti kansi ja muut siihen liittyvät rakenteet, on suunniteltava ja rakennettava siten, ettei Hanke estä tai vaikeuta radanpitoa tai rautatieliikennettä taikka aiheuta Liikennevirastolle lisäkustannuksia, kun Kupittaaan asema-aluetta tai muuta rautatiejärjestelmään liittyvää osa-aluetta myöhemmin kehitetään tai niihin tehdään muutostöitä (liite 1. Hankkeen kartta).

Hanke ei saa myöskään rajoittaa rautaliikenteen nykyisiä toimintaedellytyksiä eikä asettaa kuljetuksille rajoituksia.

7 Kustannukset

Tämän sopimuksen perusteella syntyviin kustannuksiin sovelletaan Hankesopimuksen kohdan 10. Kustannukset määräyksiä.

8 Vastuut

8.1 Osapuolten vahingonkorvausvelvollisuus

Tässä sopimuksessa sovelletaan Osapuolten vahingonkorvausvelvollisuuteen Hankesopimuksen kohdan 11. (Vastuu vahingoista) määräyksiä.

8.2 Muun Rakennuttajan vahingonkorvausvelvollisuus

Milloin Rakennuttajana on joku muu kuin Kaupunki, sovelletaan Rakennuttajan vahingonkorvausvelvollisuuteen Hankesopimuksen kohdan 11. (Vastuu vahingoista) määräyksiä.

9 Aikataulu

Kaupunki vastaa siitä, että VSSHP ei aloita rakentamista ennen kuin Liikennevirasto on hyväksynyt seuraavat asiakirjat:

- Hankkeesta on laadittu tämän sopimuksen kohdassa 10 mainitut turvallisuus selvitys ja riskienhallintasuunnitelmat (kokonaisvaltainen riskienhallintasuunnitelma, turvallisuusriskejä koskeva riskienhallintasuunnitelma)

- Hankkeesta on laadittu tämän sopimuksen kohdassa 10 mainitut rakennuttajan turvallisuuteen liittyvät asiakirjat (turvallisuusasiakirja, menettelyohjeet ja turvallisuus säännöt)
- Hankkeesta on laadittu keskeiset turvallisuussuunnitelmat, jotka kattavat sekä rautatieturvallisuuden että työturvallisuuden vaatimukset (VNa 205/2009 10 - 11 § ja TURO kohta 3.2.1 ja 3.2.3)
- kuvaus Hankkeen toteuttamisorganisaatiosta vastuuhenkilöineen on laadittu
- Hankkeen toteuttamiseen liittyvät keskeiset liikenneturvallisuussuunnitelmat (TURO 3.2.5) on laadittu ja hyväksytty Rataliikennekeskuksessa
- Hankkeen turvallisuuskoordinaattorin ja päätoteuttajan nimeämistä koskevat dokumentit toimitettu Liikenneviraston edustajille
- radan työnaikaiseen kunnossapitoon liittyvät sopimukset on tehty VSSHP:n ja kunnossapitourakoitsijoiden kesken

Töiden aloittaminen edellyttää Liikenneviraston kirjallista lupaa (TURO:n kohta Soveltamisala).

Hankkeeseen kuuluvat rakennustyöt alkavat 7.3.2016 ja päättyvät tämän sopimuksen tekohetken arvion mukaan 30.11.2017.

Rakentamista ennakoivia töitä voidaan suorittaa vähäisessä määrin ennen edellä mainittua rakennustöiden aloituspäivää. Nämä työt vaativat Liikenneviraston erillisen luvan.

Rakennustöiden alkamis- ja päättymisaikaa voidaan täsmentää viimeistään 30.11.2017. asti.

10 Hankkeen suunnittelu

Hankkeen suunnitteluun sovelletaan Hankesopimuksen kohdan 13. (Ehdot Hankkeen Suunnittelulle) määräyksiä.

Kaupunki vastaa, että VSSHP noudattaa seuraavia Hankkeen suunnitteluun liittyviä ehtoja:

VSSHP:n tulee tutustua Trafin antamiin, voimassa oleviin määräyksiin ja päätöksiin (jäljempänä ”Trafin määräykset”) ja Liikenneviraston antamiin, voimassa oleviin ohjeisiin (jäljempänä ”Liikenneviraston ohjeet”) niiltä osin kuin ne vaikuttavat Hankkeen turvallisuuden liittyvien velvoitteiden täyttämiseen. Trafin määräykset löytyvät [www-sivuilta http://www.trafi.fi/rautatiet/saadokset](http://www.trafi.fi/rautatiet/saadokset) ja Liikenneviraston ohjeet löytyvät [www-sivuilta http://www2.liikennevirasto.fi/julkaisut/pdf7/radanpidon_tekniset_ohjeet_web.pdf](http://www2.liikennevirasto.fi/julkaisut/pdf7/radanpidon_tekniset_ohjeet_web.pdf).

VSSHP:n tulee noudattaa edellä mainittuja määräyksiä ja ohjeita suunnittelun aikana.

VSSHP:n tulee sopia Trafin määräysten noudattamisen valvonnan kannalta olennaisten toimenpiteiden suorittamisesta, aikataulusta ja laajuudesta Trafin kanssa ja tiedottaa näistä toimenpiteistä, niiden aikataulusta ja laajuudesta Liikennevirastoa.

VSSHP:n tulee kustannuksellaan hankkia Liikenneviraston edellyttämät tarkastajat ja Trafin edellyttämät ulkopuoliset arviointilaitokset. Näitä ovat mm. Yhteentoimivuuden teknisten eritelmien (YTE) noudattamisen todentamiseksi vaadittava Ilmoitettu laitos (Notified Body, NoBo) sekä YTM-asetuksen (Komission asetus riskien arviointia koskevan yhteisen turvallisuusjärjestelmän hyväksymisestä (EY) n.o 352/2009) noudattamisen todentamiseen vaadittava riippumaton turvallisuuden arviointilaitos (Independent Safety Assessor, ISA) sekä ilmoitettu laitos (DeBo-laitos) vastaamaan osajärjestelmää koskevien kansallisten määräysten arvioinnista niin sanottua FI-tarkastusta varten.

VSSHP:n tulee teettää suunnitelmat sellaisilla organisaatioilla, jotka täyttävät turvallisuusmääräysten lisäksi Trafin määräysten ja Liikenneviraston ohjeiden mukaiset vaatimukset (mm. resurssit, kokemus, organisointi, vastuujako, turvallisuusmääräykset, pätevyudet). VSSHP on ilmoittanut käyttämänsä suunnitteluorganisaatiot (Ramboll Finland Oy, Proxion Oy, Sweco Rakennetekniikka Oy) Liikennevirastolle ja Liikennevirasto on todennut niiden täyttävän tässä tarkoitettuja vaatimukset. Hankkeeseen on kilpailutettu rakennuttajakonsultiksi Ramboll CM Oy, jonka edustaja toimii Hankkeessa myös Liikenneviraston edustajana esimerkiksi liikennöitsijän (mm. VR) ja viranomaisten (mm. Trafi) suuntaan.

VSSHP vastaa siitä, että suunnittelussa noudatetaan sekä Liikenneviraston ohjeita ja Hankkeen suunnitteluperusteita että viranomaismääräyksiä (Trafi, pelastusviranomaiset, työsuojeluviranomaiset). Liikennevirasto myötävaikuttaa käytettävissään olevin keinoin VSSHP:n suunnittelun etenemiseen.

Rautatiealueella rakentaminen on suunniteltava rautatieliikenteen ja radanpidon ehdoilla siten, ettei rautatieliikenteen ja radanpidon turvallisuus ei vaarannu eikä niille aiheudu häiriötä.

VSSHP vastaa turvallisuusasiakirjan (Liikenneviraston ohje, dnro 4247/070/2014) ja riskienhallintasuunnitelman (TURO kohta 3.2.2) laadinnasta ja ylläpidosta. Riskienhallintasuunnitelman lisäksi laaditaan riskiraportti (Liikenneviraston ohje 10/2010, 1.10.2010).

VSSHP vastaa turvallisuus selvityksen (Liikenneviraston ohje, dnro 4787/065/2011) laadinnasta ja ylläpidosta.

VSSHP vastaa turvallisuussääntöjen ja menettelyohjeiden laadinnasta ja ylläpidosta (Liikenneviraston ohje, dnro 4248/070/2014).

VSSHP vastaa tarvittavien käyttö- ja huolto-ohjeiden (VNa 205/2009 7 § 5 mom.) ja suunnittelutoimeksiannon (VNa 205/2009 7 § 4 mom.) laadinnasta.

VSSHP vastaa Hankkeen turvallisuus- ja riskienhallintatietojen käsittelystä ja ilmoittamisesta TURI-järjestelmään (Liikenneviraston ohje, dnro 4521/05.00/2015).

VSSHP vastaa rautatietunnelin turvallisuussuunnittelusta, tunnelin pelastussuunnitelman laadinnasta ja riskitarkasteluista, ympäristönäkökohdista, huoltokirjan laadinnasta ja muusta dokumentoinnista (mm. tunnelirekisteri) RATO 18 (Liikennevirasto 1359/041/2008) mukaisesti.

11 Hankkeessa tehtävä rakentaminen

11.1 Rakennuttaminen ja rakentaminen

Kaupunki vastaa, että VSSHP noudattaa seuraavia rakennuttamiseen ja rakentamiseen liittyviä ehtoja:

Hankkeessa tehtävään rakentamiseen sovelletaan Hankesopimuksen kohdan 14. (Ehdot Hankkeen mukaiselle Rakentamiselle) määräyksiä.

Rakentamisessa, joka tehdään olemassa olevien raiteiden ylä- ja alapuolelle tai niiden läheisyyteen toteutettavassa rakentamisessa otetaan huomioon rautatieliikenteen ja radanpidon toimivuus ja turvallisuus.

Rautatiealueella, sen läheisyydessä tai yläpuolella rakennettaessa VSSHP vastaa kaikista alueen toteutuksen edellyttämistä kustannuksista, jotka liittyvät myös:

- muutoksiin nykyisiin ratarakenteisiin ja muuhun rautatiejärjestelmään,
- työnaikaisiin liikennejärjestelyihin,
- työstä johtuviin liikennehäiriöihin tai korvaavan liikenteen järjestelyihin,
- Hankkeen toiminnasta aiheutuvien vahinkokustannuksiin,
- työnaikaiseen radan kunnossapitoon,
- rautatiejärjestelmän turvallisuuteen liittyviin lupa-, valvonta- ja tarkastuskustannuksiin,
- sekä muihin tämän sopimuksen ja hankesopimuksen mukaisten turvallisuusvaatimusten edellyttämistä menettelyistä aiheutuviin kustannuksiin mukaan lukien riskienarviointi ja turvallisuussuunnittelu.

VSSHP teettää rakennuttamistehtävät ja rakentamisen sellaisilla organisaatioilla, jotka täyttävät voimassa olevat Trafín määräysten ja Liikenneviraston ohjeiden mukaiset vaatimukset (mm. resurssit, kokemus, organisointi, vastuunjako, turvallisuusmääräykset, henkilöstön pätevyys- ja kelpoisuusvaatimukset). VSSHP esittää kilpailutuksen perusteena olevat tarjouspyyntöasiakirjat Liikennevirastolle ja Liikennevirasto toteaa vaatimusten täyttymisen näiden perusteella.

VSSHP vastaa siitä, että rakentamisen suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Liikenneviraston ohjeissa esitettyjä turvallisuuteen liittyviä menettelyjä.

Rautatiealueella rakentaminen on suunniteltava ja toteutettava rautatieliikenteen ja radanpidon ehdoilla siten, ettei rautatiejärjestelmän tai rautatieliikenteen turvallisuus vaarannu eikä niille aiheudu häiriötä.

VSSHP vastaa turvallisuuslainsäädännön, Trafín määräysten ja Liikenneviraston ohjeiden mukaisesti työ- ja rautatieturvallisuuteen liittyvistä velvoitteista ja menettelyistä.

11.2 Työnaikainen liikenteenhoito (rautatie)

Kaupunki vastaa, että VSSHP noudattaa seuraavia ratatyöhön liittyvistä suunnitteluperiaatteita ja menettelyjä:

Liikenteeseen vaikuttavat ratatyöt tulee ilmoittaa Liikenneviraston julkaisemaan verkkoselostukseen noin kaksi vuotta ennen työn aloitusta. Hankkeesta on tehty ilmoitus verkkoselostukseen. Töiden liikennevaikutuksiin liittyvät täsmennykset ja työvaiheet tulee olla Liikennevirastossa vähintään kolme kuukautta ennen töiden aloitusta.

VSSHP:n tulee suunnitella rautatieliikenteeseen vaikuttavat rakennustyöt ottaen huomioon alla kerrotut alustavat ratatyö- ja jännitekatkovaraukset. VSSHP:n ylittäessä määritellyt ratatyö- ja jännitekatkoihin myönnetyt ja sovitut ajat peritään VSSHP:ltä sanktioita liitteen 2 mukaisesti. Mahdolliset liikennöinnin poikkeustilanteet tulee ottaa huomioon tarkennetussa työvaihesuunnittelussa.

Yksiraiteisuudet:

- 29.3. klo 7.00 saakka ei säännöllisen junaliikenteen kohtaustarpeita.
- viikonloppuisin perjantai klo 17.30 – maanantai klo 7.00.
- arkipäivisin klo 7.45 – 15.00.
- kesäloma-ajan 2 kk 17.6. klo 17.30 – 15.8. klo 7.00.

Molempien raiteiden sulut öisin:

- su/ma-to/pe klo 22.30 – 5.15.
- pe/la klo 22.30 – 7.15.
- la/su klo 22.30 – 8.15.

11.3 Töiden aiheuttamat työnaikaiset ja lopulliset muutokset rautatiejärjestelmään

Kaupunki vastaa sitä, että VSSHP:n noudattaa seuraavia ehtoja rautatiejärjestelmään koskevilla muutoksilla:

VSSHP seuraa rakentamisen ajan radan rakenteiden asemaa ja kuntoa erikseen tehtävän suunnitelman mukaan. Suunnitelman laadinnassa otetaan huomioon Hankkeen riskienarvioinnissa esille tulleet riskit ja riskienhallintatoimenpiteet.

VSSHP vastaa siitä, että rakentamisesta johtuvat muutokset rautatiejärjestelmään eivät rakentamisen tai käytön aikana vaaranna rautatieliikenteen turvallisuutta eikä muutoksista aiheudu häiriöitä rautatieliikenteelle.

VSSHP vastaa siitä, että rakentamisen aiheuttamat muutokset rautatiejärjestelmään selvitetään ja rautatiejärjestelmän turvallisuutta tai toimivuutta ei heikennetä. Mikäli rautatiejärjestelmän turvallisuus, toimivuus tai laatu on rakentamisen jälkeen heikentynyt, tulee rautatiejärjestelmä palauttaa Hanketta edeltävälle tasolle.

VSSHP vastaa siitä, että VSSHP:n tarvitsemat sähköistysmuutokset (mm. työnaikaiset jännitekatkot, uudet ryhmityskaaviot ja mahdolliset sähkörtarakenteiden ja ajolankojen siirtäminen) selvitetään ja sähköistykseen liittyvät järjestelmät palautetaan rakentamista edeltäneeseen tasoon.

VSSHP vastaa siitä, että mahdolliset turvalaitemuutokset (mm. junankulunvalvonta, baalisit, opastimien siirtäminen ja muut turvalaitemuutokset) selvitetään ja turvalaitesysteemi palautetaan rakentamista edeltäneeseen tasoon.

VSSHP vastaa tunnelin ja radan sekä niiden rakenteiden sopimuskohdassa 3 määritellyn käyttöönoton jälkeen kahden vuoden ajan kaikkien niiden radan, sähköradan ja muun rautatiejärjestelmän osan laitteiden ja rakenteiden vaurioiden ja vahinkojen sekä tekemiensä muutostöiden korjaamisesta, jos vaurioituminen on aiheutunut VSSHP:n tai sen alihankkijan tai palveluntuottajan toiminnasta.

VSSHP vastaa tunnelin ja radan sekä niiden rakenteiden sopimuskohdassa 3 määritellyn käyttöönoton jälkeen viiden vuoden aikana teräsrakenteiden pinnoitusten korjaamisesta, jotka VSSHP:n toteuttama tunnelin rakentaminen on aiheuttanut, jos vaurioituminen on aiheutunut VSSHP:n tai sen alihankkijan tai palveluntuottajan toiminnasta.

Edellä mainituista tehtävistä korjaustoimenpiteistä sovitaan erikseen Liikenneviraston kanssa.

11.4 Työnaikaiset ja lopulliset rakenteet

Kaupunki vastaa siitä, että VSSHP noudattaa seuraavia työnaikaisia ja lopullisia rakenteita koskevia ehtoja:

VSSHP vastaa siitä, että mahdolliset työnaikaiset tukiseinät, telineet, suojarakenteet ja kaivannot suunnitellaan, rakennetaan ja puretaan radanpidon ja työ- ja rautatieturvallisuuden edellyttämällä tavalla ja menettelyillä.

VSSHP:n tulee hyväksyttävä kaikki rautatiejärjestelmään ja turvallisuuteen vaikuttavat työnaikaiset ja lopulliset rakenteet ja niiden suunnitelmat Liikenneviraston ohjeiden mukaisesti.

Liikennevirasto käsittelee sen käsiteltäväksi tulevat asiat viipymättä, eikä evää hyväksyntää toimenpiteille muussa tapauksessa kuin, jos toimenpiteet ovat hankesopimuksen

tai rautatieliikenteen turvallisuuteen liittyvien määräysten ja ohjeiden tai yleisten laatuvaatimusten (kuten Infra RYL) vastaisia.

Liikenneviraston nimeämällä valvojilla, turvallisuusasiantuntijoilla tai muilla edustajilla on oikeus valvoa suunnittelun ja rakentamisen turvallisuutta sekä välittömästi keskeyttää rautatieturvallisuutta vaarantava työ.

VSSHP vastaa kustannuksellaan rautatiealueen ja radan rakenteiden rakennusaikaisesta kunnossa- ja puhtaanapidosta sillä rautatiealueen osuudella, jolla tehdään Hankkeeseen liittyviä rakennustoimenpiteitä tai joihin tämä rakentaminen vaikuttaa.

VSSHP:n on tehtävä radan ja sähköratalaitteiden (turvalaitteiden) kunnossapitäjien kanssa Hankkeen työvaikutusaluetta koskeva erillinen kunnossa- ja puhtaanapitosopimus ennen rakentamisen aloittamista. Sopimus on toimitettava tiedoksi Liikennevirastolle.

VSSHP vastaa kustannuksellaan työstään johtuvista rakennusaikaisista nopeuden- ja liikenteenrajoitteiden järjestelyistä (mm. Lr-ilmoitukset, baliisit ja merkit).

Töiden valmistuttua VSSHP luovuttaa Liikennevirastolle sen ilmoittamat ja vaatimat ja Liikenneviraston tehtävien täyttämisen kannalta tarpeelliset dokumentit ja rekisteritiedot sekä rakennuttajan ja toteuttajan velvollisuudeksi säädetyt käyttö- ja huolto-ohjeet, jotka määritellään turvallisuusmääräyksissä (VNa 205/2009, 7 §) tai suunnitelmien tarkastuksen yhteydessä.

VSSHP laatii ennen hankkeen päättymistä rakennettavasta tunnelista pelastussuunnitelman ja hyväksyttää sen asianmukaisesti viranomaisilla. Pelastussuunnitelma toimitetaan Liikennevirastolle osana hankkeen turvallisuusdokumentaatiota.

VSSHP vastaa myös tunnelin käyttöönottoon ja pelastussuunnitelman laadintaan liittyvien harjoitusten ja testausten toteuttamisesta sekä niiden kustannuksista. VSSHP antaa myös radan kunnossapitäjille perehdyttämisen tunnelin pelastussuunnitelmaan ja muihin pelastusjärjestelyihin.

VSSHP huolehtii rakentamisen aikaisten käyttölupien ja lopullisten käyttöönottolupien ja muiden lupien dokumenttien laadinnasta, lupahakemusten laatimisesta, luvan hakemisesta sekä lupakustannuksista sekä lupaehtojen vaatimien menettelyjen toteuttamisesta.

VSSHP vastaa riskienarvioinnista rautatielainsäädännön ja Liikenneviraston ohjeiden mukaisesti (YTM-asetus). VSSHP luovuttaa Liikennevirastolle YTM-asetuksen mukaisen riskienhallinnan vaatimat dokumentit.

VSSHP vastaa hankkeessa tarvittavien arviointilaitosten hankinnasta ja niihin liittyvistä kustannuksista (NoBo, ISA ja DeBo).

VSSHP vastaa turvallisuuspoikkeamien keräämisestä ja ilmoittamisesta Liikenneviraston TURI-järjestelmään.

VSSHP vastaa RATO 18 (Tunnelit) mukaisesta turvallisuussuunnittelusta ja riskitarkasteluista.

VSSHP vastaa Liikenneviraston ohjeen ”Maaväylien päällerakentaminen”, Liikenneviraston ohjeita 29/2015 mukaisista suunnittelumenetelmistä, riskienhallinnasta ja muista menettelyistä.

12 Hankkeen kohteena olevan alueen kunnossa- ja puhtaanapito

Kaupunki vastaa siitä, että VSSHP noudattaa seuraavia Hankkeen kohteena olevan rautatiealueen kunnossapitoa ja puhtaanapitoa koskevia ehtoja:

VSSHP vastaa Hankkeen rakennusaikaisesta kunnossa- ja puhtaanapidosta rautatiealueen sillä osuudella, jolla Hankkeen rakennustöitä tehdään. VSSHP tekee radan kunnossapitäjien kanssa sopimukset työaluetta koskevasta kunnossa- ja puhtaanapidosta ennen rakentamisen aloittamista.

Hankkeen valmistuttua pilareiden ja muiden sopimusten mukaisten rakenteiden kunnossa- ja puhtaanapito kustannuksineen jaetaan seuraavasti:

VSSHP vastuulla:

- kansirakenteen kunnossapitovastuu

Liikenneviraston vastuulla:

- rautatiehen kuuluvien rakenteiden kunnossa- ja puhtaanapitovastuu

13 Turvallisuuden- ja riskienhallinnan toteuttaminen Hankkeessa

Turvallisuuden- ja riskienhallinnan toteuttamiseen Hankkeessa sovelletaan Hankesopimuksen kohdan 16. (Ehdot turvallisuuden- ja riskienhallinnan toteuttamiselle Hankkeessa) määräyksiä.

Kaupunki vastaa siitä, että VSSHP noudattaa seuraavia työ- ja rautatieturvallisuutta koskevia ehtoja:

Turvallisuuteen liittyvät ohjeet

VSSHP:n on huolehdittava, että Hankkeessa noudatetaan rautatiealueella tehtäviä töitä koskevia Liikenneviraston turvallisuusohjeita, jotka on mainittu myöhemmin tässä sopimuskohdassa.

Liikennevirasto voi antaa lisäksi muita turvallisuusohjeita, menettelyohjeita ja turvallisuussääntöjä Hankkeen toteutuksen aikana liittyen asioihin ja olosuhteisiin, jotka eivät ole olleet tiedossa hankesopimusta tehtäessä sekä Hankkeen toteutuksen aikana myös turvallisuuslainsäädännössä tapahtuneiden muutosten johdosta tai Hankkeen ja rautatieliikenteen turvallisuuden varmistamiseksi. Hankkeessa on noudatettava näitä turvallisuusvaatimuksia. Ohjeet on annettava kirjallisesti, tai mikäli ne annetaan poikkeuksellisesti suullisesti, tulee Liikenneviraston viipymättä dokumentoida antamansa ohje kirjallisesti.

Yleiset turvallisuusvaatimukset

Keskeiset turvallisuusvaatimukset on esitetty Radanpidon Turvallisuusohjeessa (TURO), Liikenneviraston ohjeita 6/2015 sekä Sähkörataohjeissa B22.

Perehdyttäminen

VSSHP:n tulee huolehtia, että Hankkeen toteutukseen osallistuvat tahot perehdytetään kohteena olevaan rautatiealueeseen, muuhun työmaahan, työkohteisiin sekä Hankkeen että työmaan olosuhteisiin ja vaaroihin ennen töiden aloittamista.

Perehdyttämiseen kuuluvat myös rautatiealueella työskentelyn turvallisuuskäytännöt, työskentelyolosuhteet ja rautatiealueella työskentelyn riskit. Perehdyttämisestä tulee tehdä kirjallinen dokumentti, josta ilmenee perehdyttämisen laajuus, laatu, ajankohta ja perehdyttämiseen osallistuneet.

Perehdyttämiseen liittyvien dokumenttien on oltava työmaatoimistossa ja ne on esitettävä Liikenneviraston edustajille pyydettäessä.

Perehdyttämisen yhteydessä varmistetaan rautatiealueella tarvittavat työ- ja turvallisuuspatentit (TURO:n luku 4).

Turvallisuuskoulutus

Liikennevirastolla on oikeus vaatia VSSHP:ltä turvallisuuskoulutuksen järjestämistä Hankkeen henkilöstölle, jos Hankkeessa on sattunut vakavia tapaturmia tai onnettomuuksia, vaarannettu rautatieliikenteen turvallisuutta tai toimittu Liikenneviraston turvallisuusohjeiden vastaisesti.

Turvallisuussuunnittelu ja riskienhallinta

Turvallisuussuunnittelussa noudatetaan TURO:n kohtaa 3.2. Riskienhallinnassa noudatetaan TURO:n kohtaa 3.2.2. Työssä on noudatettava myös muita Liikenneviraston turvallisuus- ja riskienhallintaohjeita.

Turvallisuutta uhkaavia riskejä on arvioitava menettelyillä, jotka on kuvattu Liikenneviraston ohjeessa "Infrahankkeiden turvallisuusriskien tunnistusmenetelmä" (dnro 3067/090/2012).

Kaivantojen osalta on VSSHP:n toimitettava laaditut tuentasuunnitelmat ja muut kirjalliset selvitykset Liikenneviraston edustajille tiedoksi ennen kaivantotöiden aloittamista. Kaivantotöissä noudatetaan myös julkaisussa "Vaara vaanii kaivannossa", Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 9/2013 esitettyjä menettelyjä.

Räjäytys- ja louhintatöissä noudatetaan Liikenneviraston ohjetta "Louhintatyöt rautatien läheisyydessä", Liikenneviraston ohjeita 23/2013.

Turvallisuusseuranta

Turvallisuusseurannassa noudatetaan tässä sopimuksessa mainitun lisäksi TURO:n kohtaa 3.3.

VSSHP:n tulee toimittaa työmaan turvallisuustason mittauksista rautatiealueeseen ja rautatieliikenteeseen vaikuttavista osioista yhteenvedot kuukausittain Liikenneviraston edustajille. Turvallisuustason mittauksessa pitää käyttää Liikenneviraston käyttämiä mittausmenetelmiä (MVR-mittaus).

Liikenneviraston edustajilla on oikeus osallistua Hankkeen toteuttamiin turvallisuustason mittauksiin tai muihin turvallisuustarkastuksiin ja -kierroksiin. Työmaalla tehdyistä, turvallisuuteen liittyvistä tarkastuksista ja katselmuksista laaditut pöytäkirjat on esitettävä pyydettäessä Liikenneviraston edustajille.

Työsuojelutarkastajien ja Trafin tarkastajien laatimista Hankkeeseen kohdistuvista tarkastuspöytäkirjoista on toimitettava kopiot Liikenneviraston edustajille.

Kaluston tarkastuksissa noudatetaan myös TURO:n kohtaa 8.6. Tässä yhteydessä otetaan huomioon myös kaluston maadoittaminen.

Turvallisuusjohtaminen

Turvallisuusjohtamisessa noudatetaan TURO:n kohtaa 3.1.

VSSHP:n tulee huolehtia, että Hankkeelle laaditaan Liikenneviraston turvallisuusjohtamisjärjestelmän (Liikenneviraston päätös 24.10.2011 Dnro 4249/003/2011) mukaiset turvallisuusohjeet, joissa on otettu huomioon myös rautatieturvallisuusasiat. Turvallisuusohjeet on toimitettava tiedoksi Liikenneviraston edustajille.

VSSHP:n tulee huolehtia, että Hankkeessa on ajan tasalla oleva luettelo työmaalla työskentelevistä urakoitsijoista ja heidän työntekijöistään. Luettelosta tulee ilmetä myös henkilöstön turvallisuus- ja työpätevydet, niiden voimassaoloaika ja perehdyttämisen toteuttaminen (ajankohta).

Työssä käytettävien koneiden ja laitteiden käyttö- ja turvallisuusohjeet tulee olla työmaalla työntekijöiden saatavilla (yleensä työkoneen mukana). Kopiot näistä käyttö- ja turvallisuusohjeista on toimitettava pyydettyä Liikennevirastolle.

Käyttö- ja huolto-ohjeet

VSSHP:n tulee toimittaa Liikennevirastolle Hankkeen kohteena oleviin radanpitoon ja rautatiejärjestelmiin liittyvien laitteiden ja rakenteiden kirjalliset käyttö- ja huolto-ohjeet. Näissä ohjeissa pitää olla mukana riittävät työturvallisuus- ja terveystiedot (VNa 205/2009 7 § 5 mom.).

Turvallisuuspalaverit

VSSHP:n tulee huolehtia, että Hankkeessa pidetään TURO:n kohdan 2.3 mukaiset turvallisuuspalaverit. Näihin palaverihin on kutsuttava mukaan myös Liikenneviraston edustajat.

Liikennevirastolla on oikeus pitää Hankkeessa myös turvallisuuspalavereja.

Turvallisuuspoikkeamat

Turvallisuuspoikkeamien ilmoittaminen ja käsittely tapahtuu TURO:n kohdan 3.4 mukaisesti sekä Liikenneviraston ohjeen ”Turvallisuuspoikkeamien ilmoittaminen ja käsittely rautatietoinnoissa” (Liikennevirasto 4521/05.00/2015) mukaisesti.

VSSHP tulee huolehtia turvallisuuspoikkeamien ilmoittamisesta ja käsittelystä Hankkeessa. Turvallisuuspoikkeamat ilmoitetaan TURI-järjestelmään.

Rautatieliikenteelle tai rautatiejärjestelmälle sattuneista turvallisuuspoikkeamista on ilmoitettava välittömästi Liikenneviraston rautatietointojen turvallisuuspäällikölle ja liikenteenohjaukseen. Sähköön liittyvistä tapaturmista ja onnettomuuksista on ilmoitettava Liikenneviraston käytön johtajalle. Työtaturmista on ilmoitettava Liikenneviraston työturvallisuuspäällikölle.

VSSHP tulee huolehtia siitä, että turvallisuuspoikkeamista taulukot laaditaan Liikenneviraston TURI-järjestelmässä antamien ohjeiden mukaisesti. Turvallisuuspoikkeamien lisäksi toimitetaan tapaturmataajuustiedot vuosittain Liikennevirastolle.

Hankkeen alueella sattuneista suistumisista laaditaan suistumisilmoitus Liikenneviraston lomakkeelle ja lomake toimitetaan Liikenneviraston rautatietointojen turvallisuuspäällikölle.

Onnettomuusvalmius

Varautuminen onnettomuus- ja vaaratilanteisiin tapahtuu TURO:n kohdan 2.5 mukaisesti. Onnettomuusvarautuminen perustuu Liikenneviraston ohjeeseen ”Ohje varautumisesta rautatieonnettomuuksiin (OVRO)”, Liikenneviraston ohjeita 16/2011.

VSSHP:n on huolehdittava, että valmiudet onnettomuus- ja vaaratilanteita varten on suunniteltu ja että Hankkeen toteutukseen osallistuvat tahot on koulutettu ja perehdytetty onnettomuusvalmiuteen. Onnettomuusvalmiuteen kuuluu osana ensiapuvalmius.

Tulityöt suunnitellaan ja toteutetaan TURO:n kohdan 3.5 mukaisesti.

Liikenneviestintä

Viestinnässä ja perehdyttämisessä käytettävä kieli on ohjeistettu TURO:n kohdassa 1.8.

VSSHP tulee huolehtia, että liikenneviestinnässä käytetään RAILI-järjestelmää.

Ratatyön suojaaminen ja ratatyöalueen erottaminen

Ratatyöalueen suojaaminen tapahtuu TURO:n kohdan 5.7 mukaisesti. Ratatyöalueen erottaminen tapahtuu TURO:n kohdan 5.8 mukaisesti.

VSSHP:n tulee huolehtia, että näitä menettelyjä noudatetaan Hankkeessa.

Kaapelinäytöt

VSSHP:n tulee huolehtia, että kaapelinäytöt tilataan Liikenneviraston ohjeistuksen mukaisesti hyvissä ajoin ennen sellaisia töitä, joissa on riski vaurioittaa kaapeleita.

Käyttökeskusalueilla radanpitäjä (Liikennevirasto) on tilannut hallitsemillaan alueilla sijaitsevien kaapeleiden näyttöpalvelun sekä muiden kuin Liikenneviraston omistamien kaapeleiden näyttöpyyntöjen vastaanottopalvelun vuodelle 2015 Oy VR-Rata Ab:ltä ja Eltel Networks Oy:ltä. Liikennevirasto tiedottaa VSSHP:ä, mikäli palveluntuottaja vaihtuu.

Kaivutöistä rautatiealueella on aina laadittava kirjallinen kaivusuunnitelma (TURO kohta 3.7).

Juna-aikataulut ja junaliikenteen nopeusrajoitukset

Mikäli juna-aikataulut muuttuvat hankkeen aikana, on Liikennevirastolla oikeus tarkistaa ilmoitettujen ratatyö- ja jännitekatkovarausten alkamis- ja päättymisajankohtaa siten, että varauksen pituus pyritään säilyttämään ennallaan.

Liikennevirasto informoi VSSHP:ä muutoksista viipymättä. Liikenneviraston liikenteenohjauksen kanssa sovittujen työvaihekohtaisten ratatyövarausten kestoja ei ole oikeus muuttaa.

Mahdollisista uusista työnaikaisista nopeusrajoituksista, ratatyövarauksista ja jännitekatkoista sovitaan työvaihesuunnittelussa.

Suunniteltujen ratatyövarausten tai jännitekatkojen peruuntumiset tai pidentymiset

Ratatyövaraus- ja jännitekatkotarpeet tulee harkita tarkoin, jotta turhilta pyynnöiltä vältytään.

Mikäli Liikenneviraston liikenteenohjauksen kanssa sovitun työvaihekohtaisen ratatyövarauksen ja/tai jännitekatkon osalta tapahtuu peruuntuminen, tulee perumisesta ilmoittaa siinä aikataulussa ja sillä tavalla kuin liikenteenohjauksen ja Liikenneviraston liikennesuunnittelun kanssa on työvaihesuunnittelun alussa sovittu. Muussa tapauksessa VSSHP:ltä tullaan perimään perumisesta aiheutuneet sanktiot liitteen 2 mukaisesti.

Jos ratatyövaraus ja/tai jännitekatko kestävät johtuvista syistä sovittua kauemmin, Liikennevirasto perii viivästymiseen liittyvät sanktiot liitteen 2 mukaisesti.

Rautatieturvallisuuden vakava vaarantaminen

Tapauksissa ja tilanteissa, joissa tapahtuu rautatieliikenteen vakava vaarantaminen, noudatetaan TURO:n kohtaa 1.9.

14 Yhteistoiminta Hankkeessa

Osapuolet sitoutuvat myötävaikuttamaan Hankkeen toteuttamiseen tässä sopimuksessa sovituin menettelyin. Osapuolet ilmoittavat toisilleen kaikki tiedossa olevat seikat, joilla on tai voi olla vaikutusta Hankkeen toteutumiselle tai osapuolen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Osapuolet pyrkivät ennakoimaan mahdolliset riitatilanteet ryhtymällä viipymättä selvittämään erimielisyyden syitä. Erimielisyyden kohde ja syyt tulee selvittää järjestämällä tarvittavat katselmuksot sekä esittämällä osapuolille erimielisyyden kohdetta koskevat tiedot ja asiakirjat.

Hankkeen toteutumista edistämään perustetaan osapuolten edustajista muodostuva yhteistyöryhmä.

Yhteistyöryhmän tehtävänä on valvoa Hankkeen toteutumista ja tarvittaessa tehdä päätöksiä asioissa, jotka eivät edellytä sopimuksen muuttamista. Yhteistyöryhmän tehtävänä on myös toimia mahdollisissa erimielisyytilanteissa ensisijaisena riidanratkaisu elimenä, mikäli osapuolten Hankkeessa toimivat edustajat eivät pääse yhteisymmärrykseen mahdollisesta erimielisyyden kohteesta. Osapuolten on viipymättä tuotava riitaiset asiat yhteistyöryhmän käsiteltäväksi.

Ryhmän kokoonpano ja kokousten aikataulu on määrätty sopimuksen liitteessä 3.

15 Hankkeen valvonta

Liikennevirastolla on oikeus valvoa Hankkeen suunnittelua ja rakentamista.

Liikennevirasto nimeää valvontaorganisaationsa ja muut edustajansa.

16 Vakuudet ja vakuutukset

Vakuuksiin ja vakuutuksiin sovelletaan Hankesopimuksen kohdan 17. (Vakuudet ja vakuutukset) määräyksiä seuraavin täsmennyksin:

Virasto ei vaadi Kaupungilta eikä VSSHP:ltä vakuutta.

VSSHP:llä tai VSSHP:n käyttämällä urakoitsijalla tulee olla rakennustyövakuutus, jonka tulee joka hetki vastata vähintään rakennustyön sen hetkistä täyttä arvoa. Vakuutuksen tulee sisältää myös työmaan tilapäiset rakenteet.

VSSHP:n tai VSSHP:n käyttämällä urakoitsijalla tulee olla voimassaoleva toiminnan vastuuvakuutus määrältään vähintään 5.000.000 euroa.

17 Sopimuksen purkaminen

Osapuolella on oikeus purkaa sopimus, jos toinen osapuoli on olennaisesti rikkonut sopimusvelvoitteitaan.

Purkamista harkitsevan osapuolen tulee ensisijaisesti tehdä sopimusvelvoitteita rikkoenelle osapuolelle tai osapuolille kirjallinen ilmoitus sopimuksen vastaisesta menettelystä ja todeta, että menettely jatkuessaan voi johtaa sopimuksen purkamiseen. Mikäli sopimusta rikkonut osapuoli tai osapuolet eivät ilmoituksessa määritellyn kohtuullisen ajan kuluessa korjaa asiantilaa, voidaan sopimus purkaa.

Olennaisina sopimusvelvoitteiden rikkomisena pidetään ainakin seuraavia menettelyjä:

- VSSHP ei noudata sovittua aikataulua ja aikatauluviive estää tai merkittävästi haittaa Turku-Helsinki välistä rautatieliikennettä tai radanpidon tehtäviä. Yksittäisten aikataulupoikkeamien osalta sovelletaan kuitenkin tässä sopimuksessa ja liitteessä 2 kuvattua sanktiomenettelyä;
- VSSHP ei noudata ratasuunnitelmaa ja sen mukaisesti tehtyä rakentamissuunnitelmaa tai rakennustyö muuttuu em. suunnitelmien vastaiseksi;
- VSSHP:llä tai sen käyttämällä urakoitsijalla ei ole rakennustyön aikana voimassa tässä sopimuksessa sovittuja vakuutuksia;
- VSSHP tai sen käyttämä urakoitsija ei merkittävässä määrin noudata Hankkeessa sovittuja turvallisuuskäytäntöjä ja -ohjeita; tai
- VSSHP tai sen käyttämä pääurakoitsija asetetaan konkurssiin tai Kaupungin taikka VSSHP:n havaitaan olevan sellaisessa tilassa, ettei voida odottaa tämän täyttävän tämän sopimuksen mukaisia velvollisuuksiaan.

Osapuolet voivat lisäksi sopia sopimuksen purkamisesta, mikäli VSSHP:n toteuttama rakennustyö on pakko keskeyttää pitkäksi, epämääräiseksi ajaksi puolustustila- tai valmiuslaissa tarkoitettujen poikkeuksellisten olojen vuoksi.

Liikennevirastolla on lisäksi oikeus purkaa sopimus välittömästi, mikäli VSSHP menettelee turvallisuuteen ja riskienhallintaan liittyvissä asioissa olennaisessa määrin sopimuksen vastaisesti ja tästä voi aiheutua vakavaa vaaraa tai merkittävää haittaa rautatiejärjestelmälle tai rautatieliikenteelle.

Jos tämä sopimus puretaan, purkautuu samalla myös edellä kohdassa 4 tarkoitettu Hankesopimus.

18 Erimielisyyksien ratkaiseminen

Erimielisyyksien ratkaisemiseen sovelletaan Hankesopimuksen kohdan 21. (Erimielisyyksien ratkaiseminen) määräyksiä.

19 Sopimuskappaleet ja sopimuksen voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan osapuolten allekirjoituksin.

Tätä sopimusta on tehty kolme samanlaista kappaletta, yksi kullekin sopimusosapuolelle.

Paikka xx.x.2016

Liikennevirasto

_____
Pekka Petäjäniemi
Johtaja

_____
Jarmo Nirhamo
Projektipäällikkö

Turun kaupunki

_____

Aleksi Randell
Kaupunginjohtaja

Laura Klami
Johtava kaupunginlakimies

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Timo Seppälä
Projektijohtaja

Liitteet   Sanktiot ratatyövarausten ja jännitekatkojen ylityksistä

Liite 2. Sanktiot ratatyövarausten ja jännitekatkojen ylityksistä.

Raide.	1 ja 2 myöhästymistunti	3 ja 4 myöhästymistunti
501, 502	3 000 €/juna/tunti	1 000 €/juna/tunti

Liikenteelle aiheutuvista häiriöistä määräytyvät sanktiot ovat junakohtaisia ja ne koskevat vain myöhästyneitä junavuoroja (junan (lisä)myöhästymisen yli 15 minuuttia).

Liikenteelle aiheutuvat häiriöt, jotka ylittävät 4 tuntia, käsitellään tapauskohtaisesti.

Yksittäisen junan peruminen, sanktio on 3 000 €/ kpl.

Jarmo Nirhamo

Projektipäällikkö

13.1.2016